додаток 1
до наказу
від 27.08.2026 № 58-ОД

**ПОЛОЖЕННЯ**

**про запобігання та протидію булінгу (цькуванню)**

**у Броварському ліцеї № 11**

## І. Загальні положення

1. Це Положення визначає систему заходів щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню), порядок подання та розгляду повідомлень про випадки булінгу, порядок реагування на них, діяльність комісії з розгляду випадків булінгу, застосування заходів виховного впливу та організацію допомоги сторонам булінгу в Броварському ліцеї №11(далі ліцей).
2. Положення розроблено відповідно до:

— Закону України «Про освіту»;

— Закону України «Про повну загальну середню освіту»;

— Закону України «Про охорону дитинства»;

— Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»;

— постанови Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025 року № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»;

— постанови Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми»;

— наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961;

— інших нормативно-правових актів у сфері захисту прав дитини та створення безпечного освітнього середовища.

3. Дія Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу ліцею та застосовується до випадків булінгу (цькування), що сталися під час освітнього процесу.

4. Реалізація цього Положення здійснюється з урахуванням особливостей діяльності ліцею та поширюється на всі внутрішні структурні підрозділи.
5. Під час застосування цього Положення першочергово враховуються найкращі інтереси дитини, її вік, стан здоров'я, індивідуальні особливості розвитку, здатність до комунікації та розуміння ситуації

**ІІ. Основні терміни та ознаки булінгу (цькування)**

1. Терміни у цьому Положенні вживаються у значеннях, визначених законодавством України.
2. Булінг (цькування) може проявлятися у формі психологічного, фізичного, економічного, сексуального насильства, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій.
3. Під час визначення наявності ознак булінгу враховуються обставини конкретного випадку відповідно до законодавчого визначення булінгу (цькування).
4. Не кожен конфлікт між учасниками освітнього процесу є булінгом. Обставини події підлягають розгляду в установленому законодавством порядку.
5. До проявів, які можуть свідчити про булінг, належать, зокрема:

— систематичні образи, приниження, висміювання;
— погрози та залякування;
— навмисне соціальне виключення;
— поширення образливих чуток;
— фізична агресія;
— пошкодження або відбирання речей;
— вимагання;
— принизливі фото-, відео- або аудіоматеріали;
— образливі повідомлення у соціальних мережах, месенджерах, чатах;
— інші дії, що мають ознаки булінгу відповідно до законодавства.

6. Особлива увага приділяється ситуаціям, у яких об'єктом приниження стають особливості розвитку дитини, поведінка, зовнішність, стан здоров'я, соціальний статус або інші індивідуальні ознаки.

**ІІІ. Основні принципи запобігання та протидії булінгу**

Робота ліцею ґрунтується на принципах:

1. забезпечення найкращих інтересів дитини;
2. поваги до честі та гідності кожної особи;
3. нульової толерантності до насильства;

4. недискримінації;
5. невідкладного реагування;
6. конфіденційності та захисту персональних даних;
7. неупередженості;
8. комплексного підходу;
9. доступності допомоги;
10. недопущення повторної травматизації;
11. урахування особливих освітніх потреб та індивідуальних можливостей дитини;

**IV. Система запобігання та протидії булінгу**

1. Система роботи ліцею передбачає:

— створення безпечного освітнього середовища;
— оцінювання ризиків виникнення насильства та булінгу;
— планування профілактичних заходів;
— інформування учасників освітнього процесу;
— навчання працівників;
— формування навичок ненасильницької комунікації;
— забезпечення доступних способів повідомлення;
— своєчасне реагування;
— надання психолого-педагогічної та іншої необхідної допомоги;
— застосування заходів виховного впливу;
— аналіз причин виникнення випадків;
— моніторинг ефективності вжитих заходів.

2. Ліцей щороку планує заходи щодо запобігання та протидії булінгу.
3. Заходи можуть включати:

— години спілкування;
— заняття з елементами тренінгу;
— тематичні заняття;
— заняття з розвитку емоційного інтелекту;
— формування навичок ненасильницького спілкування;
— заходи з протидії кібербулінгу;
— інформаційні кампанії;
— роботу з батьками;
— індивідуальну та групову роботу практичного психолога;
— заходи з розвитку толерантності, емпатії та взаємоповаги.

4. Інформація про порядок повідомлення про булінг, способи отримання допомоги та контакти відповідних служб розміщується у доступних для дітей та батьків місцях, а також на офіційних інформаційних ресурсах ліцею.

**V. Повноваження директора**

Директор ліцею:

1. забезпечує створення безпечного освітнього середовища;
2. затверджує заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу;
3. забезпечує оприлюднення цього Положення та іншої необхідної інформації;
4. забезпечує приймання та розгляд повідомлень про випадки булінгу;
5. забезпечує невідкладне реагування у разі загрози життю або здоров'ю;
6. скликає комісію з розгляду випадку;
7. забезпечує взаємодію ліцею з уповноваженими органами;
8. забезпечує виконання рішень комісії;
9. контролює надання психолого-педагогічної допомоги сторонам булінгу;
10. здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

**VI. Подання повідомлення про можливий випадок булінгу**

1. Повідомити про можливий випадок булінгу можуть:

— здобувач освіти;
— батьки або інші законні представники;
— педагогічний працівник;
— медичний працівник;
— інший працівник
— свідок події;
— інша особа, якій стало відомо про можливий випадок.

2. Повідомлення може бути подане:

— усно;
— письмово;
— особисто директору;
— засобами телефонного зв'язку;
— електронною поштою;
— через інші визначені ліцеєм канали комунікації.

3. Ліцей забезпечує можливість отримання повідомлень про можливі випадки насильства також анонімно.

4. Працівник ліцею, якому стало відомо про можливий випадок булінгу, зобов'язаний діяти відповідно до чинного законодавства та внутрішніх алгоритмів ліцею.
5. У разі безпосередньої загрози життю чи здоров'ю дитини першочергово вживаються заходи щодо припинення небезпечних дій, надання домедичної допомоги та, за потреби, виклику екстреної медичної допомоги і Національної поліції.

**VII. Порядок реагування на повідомлення**

1. Отримане повідомлення підлягає невідкладному опрацюванню відповідно до чинного Порядку реагування на випадки булінгу (цькування).
2. Директор ліцею або особа, яка виконує його обов'язки:

— приймає та розглядає повідомлення;
— вживає необхідних заходів для забезпечення безпеки;
— за наявності підстав забезпечує скликання комісії;
— забезпечує інформування та взаємодію з компетентними органами у випадках, передбачених законодавством.

3. У разі наявності ознак насильства та/або жорстокого поводження з дитиною реагування здійснюється також відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513.
4. Самостійне «розслідування» педагогом, вихователем, класним керівником чи іншою особою, яка отримала повідомлення, не проводиться

**VIII. Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)**

1. Комісія утворюється та діє відповідно до чинного законодавства.
2. Метою діяльності комісії є:

— розгляд обставин випадку;
— визначення потреб сторін;
— прийняття рішення щодо заходів реагування в межах компетенції;
— визначення заходів психолого-педагогічної допомоги;
— визначення заходів виховного впливу;
— встановлення причин та умов, що сприяли виникненню ситуації;
— запобігання повторенню випадку.

3. До роботи комісії залучаються особи відповідно до вимог чинного Порядку реагування на випадки булінгу.
4. Склад комісії формується з урахуванням необхідності об'єктивного та неупередженого розгляду.

5. Особа, щодо якої розглядається інформація про можливе вчинення булінгу, не може впливати на прийняття комісією рішення.
6. Під час роботи комісії забезпечуються конфіденційність, захист персональних даних та найкращі інтереси дитини.

**IX. Психолого-педагогічна допомога сторонам булінгу**

1. Психолого-педагогічна допомога надається:

— особі, щодо якої надійшло повідомлення про можливе вчинення насильства
— особі, щодо якої встановлено вчинення булінгу, відповідно до рішення суду;
— свідкам;
— за необхідності - батькам або законним представникам.

2. Допомога може включати:

— індивідуальні консультації;
— психологічний супровід;
— корекційно-розвиткову роботу;
— формування навичок конструктивної комунікації;
— розвиток емпатії та самоконтролю;
— роботу з дитячим колективом;
— інші заходи відповідно до потреб конкретної дитини.

3. Заходи допомоги визначаються індивідуально з урахуванням віку, стану здоров'я та особливих освітніх потреб.

**X. Заходи виховного впливу**

1. До особи, яка, вчинила булінг, можуть застосовуватися заходи виховного впливу відповідно до Порядку застосування заходів виховного впливу, затвердженого наказом МОН України № 1646 у чинній редакції.
2. Метою заходів виховного впливу є:

— корекція поведінки;
— формування відповідального ставлення до власних дій;
— розвиток емпатії;
— формування навичок ненасильницького спілкування;
— недопущення повторення булінгу.

3. Заходи виховного впливу не повинні принижувати честь і гідність дитини.
4. Під час визначення заходів обов'язково враховуються вік, особливості розвитку, стан здоров'я та індивідуальні потреби дитини.

**XI. Взаємодія з батьками та законними представниками**

1. Батьки або законні представники мають право отримувати інформацію щодо розгляду випадку в межах, дозволених законодавством про захист персональних даних та конфіденційність.
2. Батьки залучаються до виконання заходів психолого-педагогічної допомоги та виховного впливу в порядку, передбаченому законодавством.
3. Якщо батьки або законні представники можуть становити загрозу для дитини або бути причетними до насильства щодо неї, інформування та взаємодія здійснюються відповідно до законодавства про захист дітей від насильства.

**XII. Взаємодія з уповноваженими органами та службами**

У межах своїх повноважень ліцей взаємодіє з:

— службою у справах дітей;
— уповноваженими підрозділами Національної поліції;
— центрами соціальних служб;
— закладами охорони здоров'я;
— органом управління освітою;
— Державною службою України у справах дітей та її територіальними органами у випадках, визначених законодавством;
— іншими органами та установами.

Взаємодія здійснюється з метою забезпечення безпеки дитини, надання їй необхідної допомоги та недопущення повторного насильства.

**XIII. Документування випадків**

1. Документування здійснюється відповідно до чинних нормативно-правових актів та затверджених у ліцеї форм.
2. Документи, пов'язані з розглядом повідомлення, зберігаються з дотриманням законодавства про захист персональних даних.
3. Не допускається розміщення у відкритому доступі інформації, яка дає змогу ідентифікувати дітей - сторін випадку.
4. Протокол засідання комісії оформлюється за формою, встановленою чинними нормативно-правовими актами.

**XIV. Конфіденційність та захист персональних даних**

1. Відомості про випадки булінгу використовуються виключно в обсязі, необхідному для розгляду випадку, захисту прав учасників та виконання вимог законодавства.

2. Члени комісії та працівники ліцею не мають права розголошувати стороннім особам інформацію, отриману під час розгляду випадку.
3. Особлива увага приділяється захисту персональних даних та недопущенню стигматизації дитини.

**XV. Моніторинг та оцінювання ефективності заходів**

1. Ліцей систематично аналізує:

— причини та умови виникнення випадків;
— безпеку освітнього середовища;
— ефективність профілактичних заходів;
— доступність механізмів повідомлення;
— результати психолого-педагогічної роботи.

2. Проводиться оцінювання ризиків насильства та булінгу.
3. Для отримання зворотного зв'язку можуть проводитися анонімні опитування дітей, батьків та працівників.
4. За результатами моніторингу вносяться зміни до плану профілактичних заходів та інших локальних документів ліцею.

**XVI. Відповідальність**

1. Особи несуть відповідальність за вчинення булінгу відповідно до законодавства України.
2. Керівник та працівники ліцею несуть відповідальність за виконання покладених на них законодавством обов'язків щодо реагування на випадки насильства та булінгу.
3. Питання щодо притягнення особи до юридичної відповідальності вирішуються виключно уповноваженими органами відповідно до законодавства.

**XVII. Прикінцеві положення**

1. Це Положення затверджується наказом директора
2. Положення оприлюднюється у встановленому порядку.
3. Працівники ліцею ознайомлюються з Положенням.
4. Положення переглядається у разі:

— внесення змін до законодавства;
— зміни нормативного порядку реагування на випадки булінгу;
— зміни організації роботи ліцею;
— виявлення нових ризиків;
— необхідності вдосконалення механізмів захисту дітей.

5. Щорічно переглядаються та за необхідності оновлюються план заходів із запобігання та протидії булінгу, інформація про способи повідомлення, контакти служб та інші робочі матеріали.
6. Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до чинного законодавства України.

додаток 2
до наказу
від 27.08.2026 № 58-ОД

**АЛГОРИТМ**

**реагування на випадки булінгу (цькування) та інших форм насильства**

**у Броварському ліцеї № 11**

**1. Загальні положення**

1.1. Цей Алгоритм розроблено відповідно до Закону України "Про освіту", Наказу Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961 "Про затвердження Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти".

1.2. Алгоритм визначає послідовність дій адміністрації, педагогічних працівників, психологічної служби та батьків Броварського ліцею № 11 у разі виявлення чи отримання повідомлення про випадки булінгу (цькування), кібербулінгу, психологічного, фізичного чи сексуального насильства серед учасників освітнього процесу.

**2. Покроковий алгоритм дій**

**2.1. Прийом та реєстрація повідомлення (Протягом 1 доби)**

Будь-який учасник освітнього процесу, якому стало відомо про факт насильства чи булінгу, зобов'язаний повідомити керівника ліцею письмово (заява) або усно. Допускаються анонімні повідомлення.

Директор ліцею невідкладно реєструє повідомлення в Журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування) обліку заяв та повідомлень про випадки булінгу (цькування) / насильства.

**2.2. Екстрене реагування (Невідкладно, до 3 годин)**

У разі виявлення гострих ознак насильства, отримання тілесних ушкоджень або загрози життю і здоров'ю дитини, директор ліцею (або особа, яка виконує його обов'язки) зобов'язаний негайно викликати екстрену медичну допомогу (за потреби) та повідомити:

1. Броварське районне управління поліції ГУНП в Київській області (тел.: 102 або чергова

частина);

2. Службу у справах дітей Броварської міської ради.

**3. Скликання Комісії з розгляду випадків насильства (до 3 робочих днів)**

Директор ліцею видає наказ про скликання єдиної Комісії з розгляду випадків насильства. Склад комісії: голова (директор або заступник), заступник голови, секретар, практичний психолог, соціальний педагог, класні керівники сторін конфлікту, представники батьківського комітету. За потреби залучаються фахівці Броварського міського центру соціальних служб. Комісія ліцею НЕ встановлює провину та НЕ призначає покарання. Її мета -захист дитини, оцінка ризиків та розробка плану виховного впливу. Остаточний факт булінгу встановлює виключно суд (ст. 173-4 КУпАП).

**4. Робота комісії та право дитини бути вислуханою**

Засідання проводяться в атмосфері психологічного комфорту. Дитина має право бути вислуханою з урахуванням її віку. Обов'закова присутність практичного психолога ліцею та (за згодою) батьків або законних представників.

**5. Заходи виховного впливу та моніторинг**

Розробляється індивідуальний план підтримки для постраждалої дитини та план виховних заходів для кривдника. Заходи, спрямовані на примирення сторін, застосовуються виключно за добровільною згодою постраждалої дитини та її батьків за відсутності ризиків повторення інциденту.

додаток 3
до наказу
від 27.08.2026 № 58-ОД

**ЗАЯВА / ПОВІДОМЛЕННЯ**

про випадок булінгу (цькування)

Директору Броварського ліцею № 11_____

(ПІБ заявника)_____

Контактні дані: _____

ЗАЯВА

Повідомляю про можливий випадок булінгу (цькування), що стався «___» _____

20__ року орієнтовно о _____ годині _____.

Місце події: _____

Особа, яка, на мою думку, зазнала булінгу: _____

Особа/особи, які могли вчинити булінг: _____

Короткий опис обставин: _____

_____

_____

Свідки (за наявності): _____

Додатки/докази (за наявності): _____

Прошу вжити передбачених законодавством заходів реагування.

Дата _____ Підпис _____ ПІБ _____